

Senegal - zamieszki w najbardziej stabilnym regionie Afryki Zachodniej

Katarzyna Woźniak

Security
in practice

Senegal - zamieszki w najbardziej stabilnym regionie Afryki Zachodniej

Opracowała Katarzyna Woźniak, 18.03.2021 r.

Senegal jest uważany za najbardziej stabilne państwo w regionie Afryki Zachodniej. Jednak od 4 marca 2021 r. w Dakarze oraz innych miastach trwają protesty. Punktem zapalnym do rozpoczęcia demonstracji było aresztowanie popularnego polityka oskarżonego o gwałt. Dlaczego Senegalczyki bronią gwałciciela? Powody protestów są inne niż można przypuszczać.

3 marca 2021 r. policja aresztowała Ousmane Sonko, lidera partii opozycyjnej Pastef, pod pretekstem zachęcania Senegalczyków do zakłócania porządku publicznego. Ousmane Sonko (46 lat) to były kandydat na prezydenta Senegalu, który w wyborach prezydenckich w 2019 r. zdobył trzecie miejsce z poparciem 15%[1]. W lutym tego roku polityk został oskarżony o gwałt przez jedną z pracownic gabinetu masażu. Polityk był stałym klientem Sweet Beauty, w którym korzystał z masażów leczniczych. Oskarżony o napaść seksualną i groźenie bronią, Ousmane Sanko stracił poselski immunitet[2].

Aresztowanie polityka stało się iskrą zapalną do wybuchu ogólnokrajowych protestów, w których uczestniczyły szczególnie osoby młode z różnych warstw społecznych. Powodem było nie tylko aresztowanie Sanko, ale również wiele innych czynników. Globalny kryzys gospodarczy spowodowany pandemią COVID-19 dotknął także Senegal. Małe, lokalne przedsiębiorstwa upadają. Ludzie tracą pracę. Wzbogacają się natomiast duże, zagraniczne firmy. Jedną z nich jest francuska sieć Auchan – w samej stolicy Senegalu jest 14 sklepów tej marki. Zdaniem Ousmane Sanko supermarkety przyczyniają się do bankructwa lokalnych przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą mięsa, warzyw i owoców, ponieważ klienci zamiast nich wybierają duże sklepy, gdzie wszystkie produkty są w jednym miejscu. W trakcie protestów jeden z supermarketów Auchan został podpalony i splądrowany[3]. Ludzie, sfrustrowani złym stanem ekonomicznym gospodarki, wprowadzaniem nowych obostrzeń, czują niezadowolenie i okazują je poprzez demonstracje.

Innym czynnikiem, który wywołał protesty, jest rosnące bezrobocie. Według danych sporządzonych przez Międzynarodową Organizację Pracy w 2020 r. 8,61% senegalskiej młodzieży nie miało pracy, gdy rok wcześniej odsetek bezrobotnych wśród nich wynosił 8,21%. Młodzi Senegalczyki są niezadowoleni z powodu swojej sytuacji życiowej, braku pracy i różnic społecznych. Szukając lepszych warunków życia, często wybierają emigrację – najczęstszym kierunkiem są Wyspy Kanaryjskie. Wielu z tych, którzy podjęli taką decyzję, traci życie, podróżując nielegalnymi szlakami w środkach transportu wodnego o złym stanie technicznym[4].

Dlaczego jednak Senegalczyki bronią człowieka oskarżonego o napad seksualny? Ponieważ nie wierzą, że Ousmane Sanko dokonał gwałtu. Protestujący w tym zarzucie doszukują się pobudek politycznych. Ich zdaniem obecny prezydent Macky Sall próbuje znaleźć powód, aby wyeliminować potencjalnego, groźnego konkurenta na stanowisko głowy państwa w wyborach w 2024 r. Ousmane Sanko jest mocnym kandydatem, popularnym wśród młodych ludzi. To energiczny człowiek, który wcześniej ujawniał przestępstwa korupcyjne w rządzie. Zdaniem protestujących Senegalczyków Macky Sall nie po raz pierwszy próbuje uniemożliwić kandydowanie w wyborach prezydenckich swoim konkurentom. W 2013 r. oskarżony o korupcję został Karim Wade, syn byłego prezydenta Abdoulaye Wade, w którym wielu ludzi upatrywało kandydata na prezydenta Senegalu. Musiał jednak odbyć trzyletnią karę więzienia pod zarzutem korupcji. Na wolność wyszedł po wyborach prezydenckich. Inną osobą, której postawiono zarzuty korupcji przed wyborami, był burmistrz Dakaru Khalifa Sall. W 2017 r.

został aresztowany i zwolniony z więzienia dopiero po wyborach w 2019 r.[5] Konstytucja Senegalu pozwala na sprawowanie urzędu głowy państwa przez dwie kadencje. Macky Sall w 2016 r. rozpoczął przegląd konstytucji, co może oznaczać, że próbuje znaleźć możliwość ponownego kandydowania na prezydenta[6].

Protesty rozpoczęły się 4 marca 2021 r., czyli dzień po aresztowaniu polityka Ousmane Sanko. W mieście Bignona, w południowym regionie Casamance w starciu protestujących z policją zginęła jedna osoba, a czterech funkcjonariuszy policji zostało rannych. Krajowa Rada Regulacji Audiowizualnych (CNRA) zawiesiła na 72 godziny działanie dwóch prywatnych stacji telewizyjnych: Sen TV i Walf z powodu cyklicznego nadawania obrazów z zamieszek trwających w Senegalu, co miało nawoływać i zachęcać do dalszych protestów. Na Uniwersytecie Cheikh Anta Diop w Dakarze studenci wyłamali bramę do uczelni i rzucali kamieniami w służby bezpieczeństwa. W celu opanowania sytuacji policja użyła gazu łzawiącego, granatów ogłuszających i gumowych kul[7]. Protesty także miały miejsce w dzielnicy Pikine i Guédiawaye w Dakarze[8]. 6 marca potwierdzono, że w starciach z policją zginęło dotychczas pięć osób. Wśród nich był 17-letni chłopak, który zginął od strzałów z broni palnej. W sobotę demonstranci podpalili posterunek policji wojskowej w południowym mieście Diaobe. Splądrowali także budynki rządowe i sklepy[9].

Sojusz opozycyjny wezwał do dalszych protestów, które miały potrwać trzy dni, zaczynając od poniedziałku 8 marca 2021 r.[10] W środę 10 marca państwo do stłumienia protestów zaangażowało wojsko. W celu zaprowadzenia porządku publicznego doszło do aresztowań uczestników zamieszek i użycia ostrej amunicji. Potwierdzono śmierć kolejnych pięciu osób[11]. W sumie na dzień 10 marca 2021 r. zginęło dziesięć osób. Tego też dnia prezydent Macky Sall ogłosił dzień żałoby narodowej ku pamięci osób zabitych w trakcie protestów, natomiast na piątek 19 marca zapowiedział zniesienie obostrzeń nałożonych w związku z COVID-19[12]. Według doniesień strony rządowej zawodnicy wrestlingu mieli brać czynny udział w protestach. Odmienne stanowisko mają demonstranci, którzy uważają, że zapaśnicy byli wynajmowani do pomocy w tłumieniu protestów przez rząd. Klub zapaśniczy w Dakarze wydał oświadczenie, w którym zaprzecza jakimkolwiek uczestnictwu swoich zawodników wrestlingu w protestach[13].

Zamieszki w Senegalu trwają nadal. Wydarzenia z niepokojem i rosnącym oczekiwaniem są obserwowane przez wiele krajów Afryki Zachodniej i nie tylko. Rodzą się pytania: Kiedy skończą się protesty? Czy dojdzie do porozumienia między obecnym rządem a protestującymi?

Jak długo Senegal utrzyma tytuł najbardziej stabilnego państwa Afryki Zachodniej?
Odpowiedzi na nie otrzymamy wkrótce, wraz z rozwojem sytuacji.

[1] *Senegal President Sall calls for day of mourning after unrest*, „Al Jazeera”, 11.03.2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/11/senegal-president-calls-for-day-of-mourning-after-unrest>, 14.03.2021.

[2] N. Haque, *Reporter's Notebook: Protests in Senegal 'took me by surprise'*, „Al Jazeera”, 12.03.2021, <https://www.aljazeera.com/features/2021/3/12/reporters-notebook>, 14.03.2021.

[3] Tamże.

[4] C. Mwakideu, *Senegal: Why Senegal Protesters Back Ousmane Sonko Despite Rape Charges*, „All Africa”, 10.03.2021, <https://allafrica.com/stories/202103110047.html>, 14.03.2021.

[5] *Senegal President Sall calls...*

[6] *'Descend on streets': Senegal opposition calls for mass protests*, „Al Jazeera”, 6.03.2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/6/west-africa-bloc-urges-restraint-amid-unrest-in-senegal>, 14.03.2021.

[7] *Senegal clashes kill one after opposition leader arrested*, „Al Jazeera”, 4.03.2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/4/senegal-clashes-kill-one-after-opposition-leader-arrest>, 16.03.2021.

[8] M. Tantoh, *Senegal: Clashes Between Police and Protesters Continue in Dakar*, „All Africa”, 5.03.2021, <https://allafrica.com/stories/202103050617.html>, 16.03.2021.

[9] *'Descend on streets': Senegal...*

[10] *Senegal protests: The country is 'on the verge of an apocalypse'*, „BBC News”, 7.03.2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-56311673>, 16.03.2021.

[11] B.B. Diop, M.S. Absa, *Senegal: Impunity for Macky Sall's regime must end*, „Al Jazeera”, 10.03.2021, <https://www.aljazeera.com/opinions/2021/3/10/senegal-impunity-for-macky-salls-regime-must-end>, 16.03.2021.

[12] *Senegal President Sall calls...*

[13] *Rumours of wrestler involvement in Senegal protests stoke anger*, „France24”, 17.03.2021, <https://www.france24.com/en/live-news/20210317-rumours-of-wrestler-involvement-in-senegal-protests-stoke-anger>, 17.03.2021.